

MÄRKUSTE JA ETTEPANEKUTE TABEL

Eelnõu esitati teisese kooskõlastusringis kooskõlastamiseks ning arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Hotellide ja Restoranide Liidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Ametiühingute Keskliidule, Eesti Töandjate Keskliidule, MTÜ Lastekaitse Liidule, Eesti Õpilasesinduste Liidule, Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku kantseleile. Eelnõu osas avaldasid arvamust Eesti Ametiühingute Keskliit ja soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik.

Eelnõu esitati esimeses kooskõlastusringis kooskõlastamiseks ning arvamuse avaldamiseks Eesti Ametiühingute Keskliidule, Eesti Kaupmeeste Liidule, Eesti Töandjate Keskliidule, Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsioonile TALO, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtete Assotsiatsioonile, Eesti Õpilasesinduste Liidule, Eesti Noorteühenduste Liidule, Lastekaitse Liidule, Eesti Pereettevõtjate Liidule, Eesti Hotellide ja Restoranide Liidule, Eesti HR Seltsile, Eesti Personalijuhtumise Ühingule PARE, Eesti Töötukassale ja Õiguskantsleri Kantseleile. Eelnõu osas avaldasid arvamust Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Hotellide ja Restoranide Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Töandjate Keskliit, Lastekaitse Liit, Eesti Õpilasesinduste Liit, soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik.

Teine kooskõlastusring

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
<p>Eesti Ametiühingute Keskliit</p>	<p>1. Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse TLS § 7 lõikega 4². Täienduse kohaselt võib pereettevõttes 7–17-aastase alaealisega sõlmida tähtajalise töölepingu kerge töö tegemiseks igas tegevusvaldkonnas.</p> <p>Jääme 28.10.2025 esitatud seisukoha juurde, et juba seadust lugedes peaks aru saama, millist tööandjat loetakse pereettevõtteks. Pereettevõtte mõiste on vajalik, et seadust rakendataks ja järelevalvet teostataks ühetaoliselt. Nõrgema poole kaitse põhimõttega on vastuolus määratlemata õigusmõistete lisamine seadusesse, mida sisustatakse õiguskäibes ainult tõlgendamise teel. Eelnõu soosib olukordi, kus alaealistega võidakse sõlmida töölepinguid ettevõtetes, mis ainult tööandja hinnangul on pereettevõtte. Määratlemata õigusmõiste „pereettevõtte“ lisamisel seadusesse jääb arusaamatuks, mille alusel Tööinspeksioon nõusoleku andmisel töötamiseks ja järelevalve teostamisel hakkab hindama, kas tegemist on pereettevõttega. Juhul, kui seaduse muutmisel juba lähtutakse sellest, et seaduses kasutatava mõiste sisu tekib selle tõlgendamisel, siis järelikult on vaja ära oodata kõrgema kohtu otsuseid. On väga ebatõenäoline, et töövaidluste algatajateks oleksid tööandjad. Ilmselgelt ei ole alaealised võimelised algamata töövaidlusi, kui nad töötavad tööandja</p>	<p>Mitteamvestatud. Oleme ka varem selgitanud, miks ei ole lubatud Eestil riigisisiseses õiguses defineerida terminit „pereettevõtte“. Samuti on seda küsimust selgitatud eelnõu seletuskirjas ja märgitud, et tänaseks juba paljudes Euroopa Kohtu lahendites kajastatud doktriin näeb ette, et nii EL-i õiguse ühetaolise kohaldamise kui ka võrdsuse põhimõtte seisukohast on vajalik, et liidu õigusnorme, mis ei viita otseselt liikmesriikide õigusele nende tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tõlgendatakse kogu EL-is autonoomselt ja ühetaoliselt. See tähendab, et EL-i õiguse rakendamisel liikmesriikides ei ole lubatud, kui just EL-i õiguse sättes endas ei ole otsesõna sätestatud vastupidist, sisustada liidu õiguses kasutatud mõisteid riigisisiseses õiguses tuntud õigusmõistetest ja õigusinstituutidest lähtudes. Kuna mõiste „pereettevõtte“ on EL-i autonoomne õigusmõiste ja direktiivi 94/33 artikli 2 lõike 2 punkt b ei anna õigust sisustada kõnealust mõistet riigisisiseses õiguses, siis ei ole Eestil lubatud määratleda mõistet „pereettevõtte“ ka selles eelnõus.</p> <p>Saame aru, et pereettevõttes töötamine (oma vanemate abistamine) on igati normaalne tegevus, samas märgime, et tihti töötavad alaealised mitteametlikult ja kirjaliku töölepinguta, kuigi esinevad töösuhetele omased tunnused. Samuti</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>juures, mis tööandja hinnangul on pereettevõtte. TsÜS § 8 lg 2 kohaselt alla 18 aastasel on piiratud teovõime. Seega lapsevanem lapse seadusliku esindajana peaks kaitsma alaealise huve lepingu sõlmimisel, täitmisel ja ka juhul, kui on vaja pöörduda töövaidlusorganisse. Tulenevalt eeltoodust jääb tõenäoliselt määratlemata õigusmõiste „pereettevõtte“ ilma tõlgenduseta. Euroopa Liidu nõukogu direktiiv 94/33/EÜ noorte kaitse kohta tööl artikkel 2 lõige 2 punkt b kohustab EL-i liikmesriike tagama noorukite töö range reguleerimise ja kaitsmise. Eelnõuga kavandatud muudatus alaealiste töötamiseks pereettevõttes, mis võimaldab töötada igas tegevusvaldkonnas, võib olla vastuolus direktiiviga 94/33/EÜ, mille järgi peaks riik tagama noorte kaitse majandusliku ekspluateerimise eest ja mis tahes töö eest, mis võiks kahjustada nende ohutust, tervist või kehalist, vaimset, kõlblist või sotsiaalset arengut või takistaks hariduse omandamist. Pereettevõttes töötamine ehk oma vanemate abistamine on igati normaalne tegevus, kuid selleks ei peaks perekonnaliikmed sõlmima kirjalikke töölepinguid ja töötamist kajastama töötamise registris. Pereettevõttes oleks võimalik olukord, kus lapsevanema ettevõtte (sisuliselt lapsevanem) sõlmiks lapsega osalise ajaga töölepingu. Lapsevanem tööandjana peaks lepingu sõlmimisel kokku leppima lapsele makstava töötasu,</p>	<p>praegusel juhul, kus TLS-i § 7 lõike 4 teise lause kohaselt ei ole 7–12-aastaste alaealiste töötamine väljaspool kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse valdkonda üldsegi lubatud, tähendab see seda, et pereettevõttes laste tehtavaid abistava iseloomuga töid väljaspool nimetatud nelja tegevusvaldkonda tuleb käsitada seaduse rikkumisena, mille tõttu on Tööinspeksioonil õigus alata konkreetse pereettevõtte suhtes TLS-i § 7 lõikes 4 sätestatu rikkumise tõttu väärteomenetlus ja määrata füüsilisele isikule kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahvi või karistada juriidilist isikut kuni 32 000 euro suuruse rahatrahviga (TLS § 118). Soovime eelnõuga eelkirjeldatud olukorda parandada ja samuti suurendada alaealiste õiguste kaitset sellega, et soodustame alaealisega pereettevõttes töötamiseks töölepingu sõlmimist, mis annab alalisele töötajale TLS-is sätestatud sotsiaalsed tagatised, mida aga ei paku mitteametlik töötamine või muu võlaõigusliku lepingu alusel töötamine.</p> <p>Samuti on eelnõu seletuskirjas selgitatud, et alaealisega pereettevõttes väljaspool kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevusvaldkonda tähtajaliseks töötamiseks töölepingu sõlmimise võimaluse seaduses ette nägemine võimaldaks noorel töötada seaduslikult, alustada varakult pensionistaaži kogumist ja tutvuda lähemalt tööeluga</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>tööülesanded, konkreetse palgapäeva jms. Lapsevanem tööandjana peaks täitma kõiki tööandja kohustusi: maksma maksud riigile, iga kuu palgapäeval maksma lapsele töötasu, tagama ohutud töötervishoiu- ja tööohutuse nõuetele vastavad töötingimused, pidama tööajaarvestust, töökohustuste rikkumisel juhtima tähelepanu rikkumisele hoiatamisega, vajadusel esitama kirjaliku ülesütlemisavalduse, tegema kandeid töötamise registris jms. Lisaks tekib küsimus, kes kaitseb lapse õigusi, kui tema töölepingut rikutakse – nt ei maksta kokkulepitud tasu vmt, kui töölepingu tema eest on sõlminud sama isik, kes omab pereettevõtet. Seega jäävad lapse õigused kaitsmata. Jääme oma varasemalt esitatud seisukoha juurde, et puudub vajadus laste töö reguleerimiseks oma peres.</p> <p>2. Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse TLS § 8 lõiget 2. Muudatuse kohaselt võiks alaealine töötada suvevaheajal 2 kuud tingimusel, et saab vähemalt neljanädalase järjestikuse puhkeaja, 5 kalendripäeva ühe nädala pikkusel koolivaheajal ja 10 kalendripäeva kahe nädala pikkusel koolivaheajal. Koolis käiva alaealise peamiseks ülesandeks on hariduse omandamine. Samas on hea, kui alaealine saab töötamise kogemuse varakult. Peame mõistlikuks lahendust, mille kohaselt alaealine</p>	<p>ning tagaks talle toetatud ja turvalises keskkonnas esmase töökogemuse omandamise.</p> <p>Lapse seaduslik esindaja peab lähtuma sellest, et tal on kohustus käituda lapse huve arvestavalt (LasteKS § 21) ja kõigis lapsi puudutavates ettevõtmistes tuleb esikohale seada lapse huvid (LasteKS § 5 p 3). Nii peavad ka vanemad lapse seaduslike esindajatena pidama silmas lapse igakülgset heaolu (PKS § 118 lg 1).</p> <p>Mitteamvestatud. Kordame varem selgitatud. Eelnõuga kavandatavate seadusmuudatuste eesmärk on lihtsustada alaealiste töötingimusi reguleerivat korda selliselt, et see võimaldaks alaealisi tööle võtta senisest paindlikumalt ning looks seeläbi alaealistele paremad võimalused esmast töökogemust omandada ja tööharjumust kujundada. Koolivaheaegadel pikemalt töötamine on võimalus noortele, mitte kohustus. Alaealisi ei sunnita koolivaheaegadel töötama – töötamine eeldab nii alaealise enda tahte olemasolu kui ka tema seadusliku esindaja</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>saab töötada kaks kuud suvevaheajal. Lühikeste vaheaegade korral peaks saama ka puhata ja seega, kui töötada sisuliselt koolivaheajal kõikidel tööpäevadel, siis muudeks tegevusteks ei pruugi aega jääda. Leiame, et õigus töötada ei tohiks olla pikem kui pool koolivaheaja kestusest. Töökogemust omandada ja tööharjumust kujundada on võimalik ka lühiajaliselt töötades.</p> <p>3. Eelnõu § 1 p 4 asendatakse TLS § 8 lõikes 3 sõna „kümne“ sõnaga „kahe“. Lühendatakse Tööinspeksiooni poolt nõusoleku andmise tähtaega.</p> <p>Alaealine ei peaks tööle asuma enne kui Tööinspeksioon on selleks nõusoleku andnud. Tööinspeksioonile peab jääma aega, et hinnata töö sobivust alaealisele. EAKL ei ole vastu 10-päevase tähtaja lühendamisele, kuid kaks päeva on meie hinnangul liialt lühike aeg veendumaks, et konkreetne töö on lapsele ohutu. Kahepäevane tähtaeg võib praktikas vähendada tegeliku järelevalve tõhusust ja muuta nõusoleku formaalseks. Kümnapäevast tähtaega võiks vähendada 5 päevani. Ka Tööinspeksiooni hinnangul on vajalik 5 päevane tähtaeg, sest Tööinspeksiooni ressursid on piiratud.</p>	<p>nõusolekut. Eelnõuga ette nähtud koolivaheaegadel töötamise aja ülempiirid tagavad, et alaealisele jääb aega ka muudeks tegevusteks.</p> <p>Samuti leiame, et jäik piirang, mille kohaselt võiks alaealine töötada üksnes kuni poole koolivaheaja kestusest, ei arvesta nende alaealiste huvidega, kes soovivad ja on võimelised töötama pikema perioodi vältel, näiteks selleks, et saada sisukamat töökogemust ja teenida sissetulekut.</p> <p>Arvestatud. Eelnõu on muudetud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>4. Eelnõu § 1 p 6 tunnistab TLS § 56 kehtetuks. Eelnõu kaotab alaealise töötaja pikendatud põhipuhkuse erisuse.</p> <p>Eelnõu vähendab alaealise põhipuhkust, sest põhipuhkuse kestuse lühendamine suurendab tööandjate motivatsiooni alaealisi tööle võtta. Eelnõu koostamisel peaks lähtuma ka alaealiste huvist. Väga paljud 16–17-aastased alaealised töötavad kogu kalendriaasta jooksul. Alaealistele pikema põhipuhkuse andmise põhjuseks on nende suurem vajadus puhkuse järele, võttes arvesse nende arengulisi eripärasid ja piiranguid töökeskkonnas. Pikema põhipuhkuse näol on tegemist täiendava kaitsemeetmega noore töötaja taastumisaja pikendamiseks. Koolis käivatele alaealistele on oluline, et töö ja õppimine oleks tasakaalus ning kindlasti vajavad nad pikemat põhipuhkust lisaks tervise kaitsmisele ka hariduse omandamiseks. Eeltoodud põhjustel leiame, et 35-päevase puhkuse lühendamine ei ole vajalik ja pikem põhipuhkus suurendab alaealiste motivatsiooni sõlmida töölepinguid.</p>	<p>Mitteamvestatud. Selgitame, et kõnealuse muudatuse tegemine on ajendatud järgmisest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - üheks põhiliseks keerukuseks, mis tööandjate jaoks alaealiste tööle võtmisega seostub, on alaealiste töötamisele kehtestatud seadusest tulenevad piirangud. Alaealiste töötamisele seatud piirangud teevad tööandjatele alaealiste värbamise keeruliseks (vt Praxise 2025. a uuring lk 82). Seega, mida vähem erisusi kohaldub alaealistele töötajatele, seda motiveeritumad on tööandjad alaealisi tööle võtma, mis omakorda suurendab alaealiste võimalusi esimese töökogemuse saamiseks; - Sotsiaalministeeriumi 2020. aasta analüüsist varase töökogemuse soodustamiseks kooliealiste noorte seas ilmnes, et alaealiste töötamine on hooajaline ja kontsentreeritud suveperioodile – suve algus (juuni, juuli), mil lõppeb kool, on 7–17-aastaste töötamise alguse haripunkt¹. Samuti Praxise 2025. aasta uuringu kohaselt võetakse alaealisi enamasti ajutiselt tööle hooajaliselt suveperioodiks ja kooli kõrvalt töötamine on harvem. Lisaks üldjuhul töötavad noored kooli kõrvalt osaajaga. Eelnev tähendab seda, et alaealine ei teeni üldjuhul kalendriaastas välja kehtiva seadusega ettenähtud 35 põhipuhkusepäeva;

¹ Sotsiaalministeerium. 2020. Analüüs varase töökogemuse soodustamiseks kooliealiste noorte seas, lk 21. [Analüüs varase töökogemuse soodustamiseks kooliealiste noorte seas.pdf](#).

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
		<p>- kooliealiste noorte senisest tagasisidest on ilmnunud, et alaealised ise soovivad tööelus täiskasvanutega võrdset kohtlemist, sh võrdsete töötingimuste rakendamist nende suhtes.</p> <p>Alaealiste töötajate põhipuhkuse lühendamine 35 kalendripäevalt 28 kalendripäevani on kooskõlas nii EL-i õiguse kui ka rahvusvahelise õigusega. Euroopa sotsiaalharta kohustab lepingupooli tagama, et alla 18-aastased töötajad saavad aastas vähemalt neli nädalat tasustatavat puhkust (artikkel 7 lõige 7). TLS-i § 56 kehtetuks tunnistamise tulemusena kohaldub alaealistele edaspidi 28 kalendripäeva pikkune iga-aastane põhipuhkus, mis vastab Euroopa sotsiaalharta sätetestatud miinimumnõudele.</p>
<p>soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik</p>	<p>1. Olen varsemalt teinud märkuse eelnõuga TLS § 56 kehtetuks tunnistamise kohta, mis lühendaks alaealise põhipuhkuse 35 kalendripäevalt 28 kalendripäevale. Tegemist on töötingimuste muutmisega, mis võib kaudselt diskrimineerida tüdrukuid ja noori naisi, kes seletuskirja andmetel moodustavad noorte töötajate seas enamuse. Lühem puhkus suurendab ületöötamise ja stressi riski, eriti koolikohustuslikele noortele, kelle peamiseks ülesandeks peaks olema õppimine. Viitasin asjaolule, et seletuskirjas puudus vastav mõjuanalüüs. Tegin ettepaneku koostada mõjuanalüüs soolises lõikes ning kaaluda</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu seletuskirja on täiendatud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>võimalust säilitada 35 kalendripäeva puhkust vähemalt kuni 16. eluaastani. Minu märkusega ei ole arvestatud, viidates sotsiaalministeeriumi analüüsile alaealiste töötajate kohta selles osas, et alaealised töötavad osaajaga ja peamiselt suveperioodil, mistõttu ei kogu alaealine niikuinii kalendriaastas kokku 35 põhipuhkusepäeva. Kehtiv TLS ei seo puhkuse pikkust sellega, kas töötatakse osalise või täistööajaga ega sellega, kas tegemist on hooajatööga või mitte. Pikendatud põhipuhkuse eesmärk on kindlustada alaealise sotsiaalne areng ja hariduse omandamine ning tagada töötervishoiu- ja tööohutuslane kõrgendatud kaitse. Seega palun endiselt koostada mõjuanalüüs soolises lõikes ning kaaluda võimalust säilitada 35 kalendripäeva puhkust vähemalt kuni 16. eluaastani.</p> <p>2. Samuti olen teinud varasemalt märkuse selle kohta, et eelnõu seletuskirjas puudub analüüs, kas muudatused soodustavad pigem madalapalgalisi ja ebaturvalisi töökohti, kuhu värvatakse noori naisi, samas kui noored mehed saavad tehnilistes või tootmisvaldkondades paremaid võimalusi. Sellele märkusega ei ole eelnõus arvestatud põhjendusega, et eelnõu mõjuanalüüs on piisavalt põhjalik. Samas on jäetud näitamata need osad mõjuanalüüsist, mis minu märkustele vastavad. Palun selle kohta täpsemat infot.</p>	<p>Selgitatud. Selgitame, et meil ei ole alust arvata, et <i>muudatused soodustavad madalapalgalisi ja ebaturvalisi töökohti, kuhu värvatakse noori naisi, samas kui noored mehed saavad tehnilistes või tootmisvaldkondades paremaid võimalusi.</i> Kavandatavad muudatused ei sisalda mehhanisme, mis suunaksid noori soopõhiselt kindlatesse sektoritesse või töövormidesse. Muudatused ei leevenda tööandja kohustusi tagada alaealisele ohutu töökeskkond. Samuti pole muudatustel mõju noorte meeste jõudmisel tehnilistele või tootmisvaldkonna</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
		töökohtadele, paljud paremini tasustatud tehnilised või tootmisvaldkonna tööd eeldavad vanuse-, kvalifikatsiooni- või ohutusnõuete täitmist, mis piiravad alaealiste ligipääsu sõltumata soost.

Esimene kooskõlastusring

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
Eesti Hotellide ja Restoranide Liit	<p>Ettepanek 1: Tahaksime lisada järgmise punkti, mis oli arutluse all kevadel, kui see teema MKM-i poolt tõstatati, seda võiks MKM kaaluda, tagasi panna:</p> <p><i>Raha käitlemise vanusepiiri ülevaatamine:</i> <i>Tööinspeksiooni rakenduspraktika kohaselt ei tohi alla 15-aastased üldjuhul raha käitlemisega seotud töid teha, kuivõrd selline töö ei ole alaealisele sobiv (kõrge pinge, vastutus, riskid jne). Arvestades, et tänapäeval enamasti ei arveldata enam sularahas, siis võiks selle vanuse alampiiri tuua 12. eluaastani.</i></p> <p>Ettepanek 2: Alkoholiseaduse muutmisega nähakse ette võimalus rakendada alaealist alates 16. eluaastast töödel, mis on seotud alkoholise joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga (eelno § 2 ja seletuskirja lk 7-8). Eelnõuga kavandatav uus alkoholi käitlemise</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Selgitame, et selle aasta kevadel toimunud alaealiste töötamise ümarlinal arutasime selle üle, kas võiks muuta raha käitlemise küsimuses Tööinspeksiooni <u>rakenduspraktikat</u>, <u>mitte ei olnud küsimus TLS-i muutmises ja ettepanekus sätestada seaduses raha käitlemisele vanusepiir</u>, sest TLS ei näe ette vanusepiiri raha käitlemise küsimuses. MKM-il ei ole plaanis muuta selle põhjal seadust, kuid jätkame arutelu Tööinspeksiooniga rakenduspraktika võimaliku leevendamise üle.</p> <p>Mitteamvestatud. Selgitame, et varem kavandatud alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töödel, mis on seotud alkoholise joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>erand alaealistele puudutab üksnes alkoholi valmistamist ning mitte selle töötlemist ja villimist ehk mitte kogu tootmist. Muudatuse eesmärk on, et alaealine saaks teenindusettevõttes klienditeenindajana töötades täita muuhulgas tööülesandeid, mis puudutavad alkoholi sisaldavate jookide valmistamist ning sellega motiveerida tööandjad alaealisi klienditeenindajatena tööle võtma. Alkohoolse joogi valmistamise all peetakse silmas alkoholi sisaldavate kokteilide valmistamist klientidele toitlustus-, majutus- ja muudes teenindusettevõtetes</p> <p>Teeme ettepaneku, et alates 16. aastast võiks olla alkoholi käitlemise õigus noortel (st võib serveerida alkoholi avatuna ja võib ka koristada alkoholi klaase jms), kuid alates 13-aastaselt võiks olla võimalus rakendada noort laudade koristamisse, sh alkoholi sisaldanud klaaside koristamisse.</p>	<p>tagasisidet, mistõttu on see muudatus eelnõust eemaldatud. Kuivõrd alkoholi käitlemise erandi tegemine vähemalt 16-aastastele tekitas olulist kriitikat, ei kavanda me ka muudatust, mille kohaselt võiks tööandjad 13-aastaseid alaealisi rakendada alkoholi sisaldanud klaaside koristamisel.</p> <p>See tähendab, et jätkuvalt jääb kehtima üksnes üks erand alaealiste puhul, mis puudutab alkoholi käitlemist ja on sätestatud AS-i § 47 lõikes 5: „Alaealist ei tohi rakendada töödel, mis on seotud alkoholi käitlemisega, <u>välja arvatud ladustamisel või edasitoimetamisel kaubanduslikul eesmärgil, kui on tagatud, et alaealine puutub selle käigus kokku üksnes avamata pakendis alkoholiga.</u>“</p>
<p>Eesti Kaubandus-Tööstuskoda</p>	<p>Ettepanek 1: Alkoholiseaduse muutmine – Leiame, et tuleks kaaluda võimalust lubada 13–15-aastastel noortel täita abistavaid koristusülesandeid toitlustusasutustes, sh alkoholiklaaside koristamine, kui on tagatud, et nad ei osale alkoholi serveerimises ega müügis. Selline lahendus looks tööandjatele vajaliku paindlikkuse.</p> <p>Teeme ettepaneku lisada eelnõusse punkt, mille kohaselt võib 13–15-aastast alaealist rakendada toitlustusasutustes abistavates töödes, mis hõlmavad laudade, nõude ja klaaside koristamist, sealhulgas alkohoolseid jooke sisaldanud nõude koristamist, tingimusel, et alaealine ei osale alkohoolse joogi serveerimises ega müügis.</p>	<p>Mitteamvestatud. Selgitame, et varem kavandatud alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töödel, mis on seotud alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset tagasisidet, mistõttu on see muudatus eelnõust eemaldatud. Kuivõrd alkoholi käitlemise erandi tegemine vähemalt 16-aastastele tekitas olulist kriitikat, ei kavanda me ka muudatust, mille kohaselt võiks tööandjad 13-aastaseid alaealisi rakendada alkoholi sisaldanud klaaside koristamisel.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>Ettepanek 2: Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium kaalus kevadiste seadusemuudatuste raames võimalust lubada juba 12-aastastel teha teatud raha käitlemisega seotud töid. Tööinspeksiooni rakenduspraktika kohaselt ei tohi alla 15-aastased üldjuhul raha käitlemisega seotud töid teha, kuivõrd selline töö ei ole alaealisele sobiv. Kuna tänapäeval enamasti ei arveldata sularahas, siis oli kaalumisel võimalus see vanuse alampiiri tuua 12. eluaastani.</p> <p>Kaubanduskoda palub eelnõusse vastav muudatus lisada, kuna selline muudatus suurendab tööandjate paindlikust. Leiame, et kuigi seadus näeb ette teatud miinimumnõuded, siis on igal ettevõtjal võimalus seada see alampiir oma ettevõttesiseselt seaduses sätestatust kõrgemaks. Lisaks on jätkuvalt vaja vanema nõusolekut alaealise tööle asumisel ning kui alaealine ei ole valmis teatud vanuses sularaha kättelema, siis on vanemal õigus keelduda last sellisele tööle laskmast.</p> <p>Teeme ettepaneku lisada eelnõusse punkt, mille kohaselt võib vähemalt 12-aastane teha raha käitlemisega seotud töid.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Selgitame, et selle aasta kevadel toimunud alaealiste töötamise ümarlinal arutasime selle üle, kas võiks muuta raha käitlemise küsimuses Tööinspeksiooni <u>rakenduspraktikat, mitte ei olnud küsimus TLS-i muutmises ja ettepanekus sätestada seaduses raha käitlemisel vanusepiir, sest TLS ei näe ette vanusepiiri raha käitlemise küsimuses.</u> MKM-il ei ole plaanis muuta selle järgi seadust, kuid jätkame arutelu Tööinspeksiooniga rakenduspraktika võimaliku leevendamise üle.</p>
<p>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda</p>	<p>Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK), mis koondab üle 30 000 juriidilise ja füüsilise isiku teeb ettepaneku töölepingu seaduse ja alkoholiseaduse muutmise seaduse eelnõu menetluse käigus muuta töölepingu seaduse §-i 43, et võimaldada üle 15-aastastel alaealistel töötada seadusest tulenevate piirangutega.</p>	<p>Selgitatud. Selgitame, et Teie välja pakutud muudatust ei tehta käesoleva eelnõuga ja ei muudeta mitte TLS-i § 43, vaid muudatus on tehtud TLS-i §-s 7, et taastada endine olukord, kus põhikooli lõpetanud või 17-aastaseks saanud alaealised oli võimalik töötada täistööajaga. Nimelt Riigikogu võttis 19.11.2025 vastu</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>Seoses koolikohustuse ea tõstmisega 18. eluaastani on oluliselt vähenenud noorte võimalused töötada. Kehtiva töölepingu seaduse § 43 lg 3 p 3 järgi loetakse vähemalt 15-aastase õppimiskohustusliku töötaja täistööajaks vaid 2 tundi päevas ja 12 tundi nädalas õppeveerandi kestel ning 8 tundi päevas ja 40 tundi nädalas koolivaheajal. Lisaks ei tohi alaealine töötada koolivaheajal rohkem kui poole vaheaja kestusest.</p> <p>EPKK liikmete tagasiside põhjal ei ole ettevõtjatel võimalik ega mõistlik sellistel tingimustel noori tööle võtta – näiteks loomakasvatuse ettevõtetes kulub juba farmi sisenemiseks vajalikele hügieeniprotseduuridele ligi pool tundi, mis arvestatakse tööajaks. Kahe tunni pikkune tööaeg ei kata töö korraldamise ega väljaõppeks kuluvat aega ning seetõttu jäävad noored tööturult kõrvale.</p> <p>Muudatus mõjutab oluliselt ka kutseõppes osalevaid noori, kelle võimalused omandada praktilist töökogemust on piiratud. Ettevõtjad on väljendanud ebakindlust, kuidas tõlgendada tasustatud praktikat – kas seda käsitletakse töölepingu seaduse tähenduses töötamisena. Kuigi töölepingu seaduse § 43 lg 4¹ võimaldab kutseõppeasutuse õppijal olla tööpraktikal 14-aastase puhul 7 tundi päevas ja 35 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul ning vähemalt 15-aastaselt 8 tundi päevas ja 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul, ei ole selge, kas</p>	<p>töölepingu seaduse muudatuse, millega täiendatakse TLS-i § 7 uue lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:</p> <p>„(1¹) Õppimiskohustus on käesoleva seaduse tähenduses alaealisel kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.“</p> <p>Selle sätte eesmärk on võimaldada põhikooli lõpetanud 15–16-aastaselt või 17-aastaseks saanud alaealisel soovi korral ja seadusliku esindaja nõusolekul töötada täistööajaga, st 8 tundi päevas ja 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul. Muudatus on tingitud Eesti Vabariigi haridusseaduse muudatustest, millega muudeti koolikohustus õppimiskohustuseks ning tõsteti õppimiskohustuse iga, mille tulemusena hakkasid ka põhikooli lõpetanud 15–17-aastastele alaealistele kehtima õppimiskohustuslikele alaealistele kohalduvad tööaja piirangud. Nii tööandjad kui ka mitmed keskkooliõpilased pöördusid MKM-i poole sooviga taastada endine olukord, mida tänaseks ongi tehtud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>praktika käigus makstava töötasu puhul kehtivad samad piirangud.</p> <p>Samuti juhime tähelepanu, et paljud gümnaasiumid on suunatud kindlatele erialadele – näiteks Tallinna Laagna Gümnaasiumi ja Tartu Tamme Gümnaasiumi IT- ja tervishoiusuunad, kus praktiline töökogemus on õppimise jätkamisel kõrgkoolis oluliseks eeliseks.</p> <p>Seetõttu teeb EPKK ettepaneku taastada töölepingu seaduse varasem redaktsioon (RT I, 02.05.2024, 28) ning tunnistada kehtetuks § 43 lg 3 p 3, mis piirab õppimiskohustuslike noorte tööaega.</p> <p>Lisaks juhime tähelepanu töölepingu seaduse § 7 lg 4¹ sõnastusele, mille järgi võib tööandja sõlmida 13-aastase alaealisega töölepingu järgmiste tööde tegemiseks nagu põllumajandustööd, kaubandus- või teenindusettevõttes tehtavad abitööd, toitlustus- või majutusettevõttes tehtavad abitööd või muud tööd, mis vastavad käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 4 sätestatud nõuetele. Praegune sõnastus võib jätta eksliku mulje, et samasid töid ei tohi teha 14-aastane alaealine. Soovitame normi sõnastust täpsustada, et see kajastaks üheselt vanusepiiranguid ja lubatud tööliike.</p>	<p>Mitteamvestatud. TLS-i § 7 lõike 4¹ aluseks on direktiivi 94/33 artikli 4 lõike 2 punkt c. Selgitame, et eelviidatud direktiivi sätte kohaselt võib 13-aastane alaealine teha kergeid töid ainult seaduses määratud tööliikide puhul ning direktiivist 94/33 ei tulene nõuet kehtestada lubatud tööde nimekiri ka üle 13-aastastele alaealistele. Kuivõrd vastavalt direktiivile 94/33 tuleb lubatud tööde liigid määrata ainult 13-aastase alaealise puhul, siis TLS-is lubatud tööde nimekirja kehtestamine üle 13-aastaste alaealiste puhul piiraks oluliselt selles vanuses alaealiste võimalusi töö tegemiseks.</p>
<p>Eesti Ametiühingute Keskliit</p>	<p>1. Eelnõu § 1 punkt 2 (TLS § 7 lõige 4²): Paragrahvi 7 täiendus tekitab küsimusi. On arusaamatu, mis on pereettevõtte. Seadust lugedes peaks aru saama, millist ettevõtet loetakse pereettevõtteks. Paraku on selgitus ainult eelnõu seletuskirjas. Seletuskirja järgi tuleb tööandjana mõista töölevõetava alaealise ema, isa,</p>	<p>Selgitatud. Mõistet „pereettevõtte“ ei ole lubatud liikmesriigi õiguses sisustada. EL-i õigusaktid sisaldavad mõisteid, mis ei ole lahti kirjutatud (nn määratlemata õigusmõisted) või mille definitsioon jääb konkreetse kaasuse tarvis liialt üldsõnaliseks. Euroopa Kohus on EL-i õigusnormidele antavate tõlgenduste</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>nende eellasi (vanavanemaid, vanavanavanemaid), onu, tädi, õde, venda ja lapsendajat, samuti alaealise lapse eestkostjat. Leiame, et pereettevõttesse kuuluvate isikute ring on liialt lai. Samas ei hõlma see isikuid, kes ka tegelikult võivad ühise pere moodustada (näiteks kärgpere).</p> <p>Ka pereettevõttes töötamiseks tuleks saada Tööinspeksioonilt nõusolek. Jäeb arusaamatatuks, mille alusel Tööinspeksioon hindab, kas tegemist on pereettevõttega. Direktiivi 94/33 järgi vähemalt 13-aastased ei tohiks töötada muudes valdkondades kui kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal. Eelnõu järgi võib aga pereettevõttes teha kergeid töid igas tegevusvaldkonnas. Saab järeldada, et eelnõu ei ole direktiiviga kooskõlas.</p>	<p>ebauhtluse vältimiseks loonud EL-i autonoomse õigusmõiste kontseptsiooni. Tänapäevaks juba paljudes Euroopa Kohtu lahendites kajastatud doktriin näeb ette, et nii EL-i õiguse ühetaolise kohaldamise kui ka võrdsuse põhimõtte seisukohast on vajalik, et liidu õigusnorme, mis ei viita otseselt liikmesriikide õigusele nende tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tõlgendatakse kogu EL-is autonoomselt ja ühetaoliselt. Eelnev tähendab, et EL-i õiguse rakendamisel liikmesriikides ei ole lubatav, kui just EL-i õiguse sättes endas ei ole otsesõnu sätestatud vastupidist, sisustada liidu õiguses kasutatud mõisteid lähtuvalt riigisisese õiguses tuntud õigusmõistetest ja -institutiidest. Kuivõrd mõiste „pereettevõtte“ on EL-i autonoomne õigusmõiste ja direktiivi artikli 2 lõike 2 punkt b ei anna õigust sisustada kõnealust mõistet riigisisese õiguses, siis ei ole Eestil lubatud määratleda mõistet „pereettevõtte“ ka eelnõus ega seletuskirjas.</p> <p>Seletuskirjas on põhjalikumalt selgitatud, mida eelkõige mõeldakse „pereettevõttes töötamise all“ ja toodud erinevaid näiteid mitteammendavaval kujul selle kohta, kellel on õigus sõlmida vähemalt 7-aastase alaealisega tööleping pereettevõttes töötamiseks. Neid täpsustavaid selgitusi ei ole otstarbekas seaduse teksti üle kanda, kuna kavandatava TLS-i § 7 lõike 4² sõnastus on eesmärgipäraselt jäetud abstraktseks, et pereettevõttes töötamine hõlmaks ka laiemaid, praktikas ette tulla võivaid olukordi. Liialt detailne regulatsioon kitsendaks</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>Pereettevõttes töötamine ehk oma vanemate abistamine on igati normaalne tegevus, kuid selleks ei</p>	<p>eelnõuga taotletavat paindlikkust ning ei võimaldaks arvestada pereettevõtete mitmekesisust. Seetõttu on täpsemad selgitused ja näited esitatud seletuskirjas, mis toetab seaduse rakendamist, kuid ei dubleeri seda.</p> <p>Eelnõu on kooskõlas direktiiviga 94/33. Veelgi enam, direktiiv näebki ette sellise võimaluse kehtestamise riigisisises õiguses. Siinkohal tuleb vaadata kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 2 punkti b, millest tuleneb liikmesriigile õigus reguleerida riigisisises õiguses pereettevõttes töötamist. Nimelt on üldreegel see, et alates 7. eluaastast on lubatud teha kerget tööd kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevuse alal. Sellest üldreeglist võimaldab teha erandi direktiivi artikli 2 lõike 2 punkt b, mis sätestab järgmist:</p> <p><i>Liikmesriigid võivad õigusnormidega ette näha, et õigusnormidega kindlaksmääratud piirides ja tingimuste kohaselt ei kohaldata käesolevat direktiivi juhutööde või lühiajaliste tööde suhtes, mille hulka kuuluvad:</i></p> <p><i>b) pereettevõttes tehtav töö, mida ei peeta noorele kahjulikuks, ebasoodsaks ega ohtlikuks.</i></p> <p>Seega ei saa kuidagi väita, et eelnõu oleks direktiiviga 94/33 vastuolus.</p> <p>Mitteamvestatud. Kordame seletuskirjas selgitatud. Kehtiva õiguse kohaselt ei ole TLS-i § 7 lõike 4 lause 2</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>peaks perekonnaliikmed sõlmima kirjalikke töölepinguid ja töötamist kajastama töötamise registris. TsÜS § 8 lg 2 kohaselt alla 18 aastasel on piiratud teovõime. Seega lapsevanem lapse seadusliku esindajana peaks kaitsma alaealise huve lepingu sõlmimisel, täitmisel ja ka juhul, kui on vaja pöörduda töövaidlusorganisse.</p> <p>Pereettevõttes oleks võimalik olukord, kus lapsevanema ettevõtte (sisuliselt lapsevanem) sõlmiks lapsega osalise ajaga töölepingu. Lapsevanem tööandjana peaks lepingu sõlmimisel kokku leppima lapsele makstava töötasu, tööülesanded, konkreetse palgapäeva jms. Lapsevanem tööandjana peaks täitma kõiki tööandja kohustusi: maksta maksud riigile, iga kuu palgapäeval maksta lapsele töötasu, tagama ohutud töötavahoiu- ja tööohutuse nõuetele vastavad töötingimused, pidama tööajaarvestust, töökohustuste rikkumisel juhtima tähelepanu rikkumisele hoiatamisega, vajadusel esitada kirjaliku ülesütlemisavalduse, tegema kandeid töötamise registris jms. Lisaks tekib küsimus, kes kaitseb lapse õigusi, kui tema töölepingut rikutakse – nt ei maksta kokkulepitud tasu vmt, kui töölepingu tema eest on sõlminud sama isik, kes omab pereettevõtet. Seega jäävad lapse õigused kaitsmata. Jääme oma varasemalt esitatud seisukoha juurde, et puudub vajadus laste töö reguleerimiseks oma peres.</p>	<p>kohaselt 7–12-aastaste alaealiste töötamine muudel tegevusaladel kui kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevus lubatud, mis võib see viia olukorrani, kus pereettevõttes laste tehtavaid abistava iseloomuga töid väljaspool eelnimetatud nelja tegevusvaldkonda tuleb käsitada seaduse rikkumisena, mille tõttu võib Tööinspeksioon näiteks esitada vihje või kaebuse alusel konkreetse pereettevõtte suhtes alustada TLS-i § 7 lõikes 4 sätestatu rikkumise tõttu väärteomenetlust ja määrata karistuse. Mõistame, et pereettevõttes töötamine ja oma vanemate abistamine on igati normaalne tegevus. Sel juhul toimub tavaliselt alaealise töötamine pereettevõttes kirjaliku töölepinguta, kuigi oma sisult võib siiski olla tegemist töölepingulise suhtega. Alaealisega alates 7. eluaastast pereettevõttes väljaspool kultuuri-, kunsti-, spordi- või reklaamitegevus-valdkonda töölepingu sõlmimise võimaluse seaduses sätestamine võimaldaks noorel töötada seaduslikult ja alustada varakult pensionistatõu kogumist. Rõhutame, et tegemist on lisavõimalusega, mitte kohustusega.</p> <p>Kui alaealise tööle võtnud pereliige rikub alaealisega sõlmitud töölepingut, siis teda kaitseb Tööinspeksioon, kelle poole on võimalik pöörduda kaebusega. Seega ei jää lapse õigused kaitseta.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>2. Eelnõu § 1 punkt 3 (TLS § 8 lõige 2): Koolis käiva alaealise peamiseks ülesandeks on hariduse omandamine. Samas on hea, kui alaealine saab töötamise kogemuse varakult. Peame mõistlikuks lahendust, mille kohaselt alaealine saab töötada kaks kuud suvevaheajal. Lühikeste vaheaegade korral peaks saama ka puhata ja seega, kui töötada sisuliselt koolivaheajal kõikidel tööpäevadel, siis muudeks tegevusteks ei pruugi aega jääda. Leiame, et õigus töötada ei tohiks olla pikem kui pool koolivaheaja kestusest.</p> <p>3. Eelnõu § 1 punkt 4 (TLS § 8 lõige 3): Alaealine ei peaks tööle asuma enne kui Tööinspeksioon on selleks nõusoleku andnud. Tööinspeksioonile peab jääma aega, et hinnata töö sobivust alaealisele. EAKL ei ole vastu 10-päevase tähtaja lühendamisele, kuid üks päev on meie hinnangul liialt lühike aeg veendumaks, et konkreetne töö on lapsele ohutu. Ühepäevane tähtaeg võib praktikas vähendada tegeliku järelevalve tõhusust ja muuta nõusoleku formaalseks. Kümnapäevast tähtaega võiks vähendada 5 päevani.</p>	<p>Mittearvestatud. Eelnõu eesmärk on lihtsustada alaealiste töötingimusi reguleerivat korda selliselt, et see võimaldaks alaealisi tööle võtta senisest paindlikumalt ning looks seeläbi alaealistele paremad võimalused varast töökogemust omandada ja tööharjumust kujundada. Koolivaheajadel pikemalt töötamine on <u>võimalus</u> alaealistele, <u>mitte kohustus</u>. Alaealine ise peab olema nõus töötama koolivaheajal pikemalt, samuti tuleb alaealise seaduslikul esindajal anda nõusolek oma lapse koolivaheajal töötamisele.</p> <p>Arvestatud osaliselt. Oleme teinud eelnõusse kompromissi eesmärgil muudatuse, millest tuleneb, et Tööinspeksioonil on aega kontrollida 7–12-aastase alaealise tööle lubamist kokku kaks tööpäeva alates TÖR-is kande tegemisest. Arvestades sellega, et Tööinspeksiooni andmetel on 7–12-aastaste arv kogu alaealiste sihtrühmas väga väike, jäädes 1% piiresse kõikidest alaealistest, et üldiselt ei ole Tööinspeksiooni senises praktikas esinenud juhtumeid, kus oleks esinenud sisulisi aluseid keelduda alaealise tööle lubamisest, et selles vanuserühmas alaealiste töötamisi ei registreerita ülemäära palju, valdav osa töötamistest registreeritakse TÖR-is suve-eelsel perioodil ja suur osa neist on seotud suvemalvatega, on tööle lubamisele eelnev kahe tööpäeva pikkune tähtaeg meie hinnangul piisav.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>4. Eelnõu § 1 punkt 5 (TLS § 56 kehtetuks tunnistamine): Väga paljud 16–17-aastased alaealised töötavad kogu kalendriaasta jooksul. Alaealistele pikema põhipuhkuse andmise põhjuseks on nende suurem vajadus puhkuse järele, võttes arvesse nende arengulisi eripärasid ja piiranguid töökeskkonnas. Pikema põhipuhkuse näol on tegemist täiendava kaitsemeetmega noore töötaja taastumisaja pikendamiseks. Koolis käivatele alaealistele on oluline, et töö ja õppimine oleks tasakaalus ning kindlasti vajavad nad pikemat põhipuhkust lisaks tervise kaitsmisele ka hariduse omandamiseks. Eeltoodud põhjustel leiame, et 35-päevase puhkuse lühendamine ei ole vajalik.</p> <p>5. Eelnõu § 2: Eelnõuga tehtavate muudatuste kohaselt võiks näiteks 16-aastane alaealine töötada alkoholi valmistavas ettevõttes või alkoholi müüvas toitlustusasutuses. Ei ole ka välistatud alaealise üksi töötamine töökohas, kus alaealine peaks lisaks muudele ülesannetele ka serveerima alkoholi seda tarbivatele klientidele. Seega eelnõu ei hoia ära alkoholi tõttu tekkivaid võimalikke ebatavalisi olukordi, näiteks nagu ebakaines olekus klientide teenindamine.</p> <p>Alaealiste poolt tehtav töö ei peaks olema seotud alkoholiga. Erandjuhul võiks alaealise töö olla seotud üksnes avamata pakendis alkoholiga. Praegu kehtiv</p>	<p>Mitteamvestatud. Sotsiaalministeeriumi analüüs varase töökogemuse soodustamiseks kooliealiste noorte seas (lk 21) näitas, et laste ja noorte töötamine on hooajaline ja kontsentreeritud suveperioodile – suve algus (juuni ja juuli), mil lõpeb kool, on noorte töötamise alguse haripunkt. Samuti üldjuhul töötavad noored kooli kõrvalt osajaga. Kuna enamasti on alaealiste töötamine hooajaline ja töötatakse osajaga, siis ei kogu alaealine üldjuhul kalendriaastas kokku 35 põhipuhkusepäeva. Lisaks võib alaealise töötaja iga-aastase põhipuhkuse kestuse lühendamine suurendada tööandjate motivatsiooni alaealisi tööle võtta, mis omakorda suurendab alaealiste võimalusi saada töökogemust.</p> <p>Arvestatud. Kuivõrd alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töödel, mis on seotud alkoholise joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset tagasisidet, siis on see muudatus eelnõust eemaldatud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>alkoholiseaduse § 47 lg 5 lubab alaealist rakendada alkoholi käitlemisega seotud töödel ainult juhul, kui on tagatud, et alaealine puutub kokku üksnes avamata pakendis alkoholiga, näiteks ladustamisel või edasitoimetamisel kaubanduslikul eesmärgil. Leiame, et eeltoodud alkoholiseaduse säte annab piisavad piirid alaealistele tööülesannete täitmise käigus alkoholiga kokku puutumiseks ning ei ole vajadust kehtiva alkoholiseaduse § 47 lõike 5 muutmiseks.</p>	
<p>Eesti Tööandjate Keskliit</p>	<p>Toetame töölepingu seaduse muudatusi, mille eesmärk on muuta alaealiste töötamist paindlikumaks. See loob noortele paremad võimalused varakult töökogemust saada ja tööharjumust kujundada. Pooldame ka alkoholiseaduse muudatust, mis võimaldaks alaealistel alates 16. eluaastast töötada alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga seotud töödel.</p> <p>Ettepanek: Samas teeme ettepaneku täpsustada regulatsiooni nii, et noortel oleks alates 16. eluaastast lubatud alkoholi käitlemine – näiteks serveerimine ja avatuna alkoholi sisaldavate klaaside koristamine. Lisaks võiks alates 13. eluaastast olla lubatud noorte rakendamine laudade koristamisele, sealhulgas samuti alkoholi sisaldanud klaaside koristamisele. Selline muudatus annaks võimaluse kaasata alaealisi senisest enam erinevatesse tööülesannetes toitlustus-, majutus- ja teistes teenindustevõtetes.</p>	<p>Selgitatud. Kuivõrd alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töödel, mis on seotud alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset tagasisidet, siis on see muudatus eelnõust eemaldatud.</p> <p>Mittearvestatud. Selgitame, et varem kavandatud alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töödel, mis on seotud alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset tagasisidet, mistõttu on see muudatus eelnõust eemaldatud. Kuivõrd alkoholi käitlemise erandi tegemine vähemalt 16-aastastele tekitas olulist kriitikat, ei kavanda me ka muudatust, mille kohaselt võiks tööandjad 13-aastaseid alaealisi rakendada alkoholi sisaldanud klaaside koristamisel.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
<p>Lastekaitse Liit</p>	<p>Lastekaitse Liit toetab eelnõu eesmärki lihtsustada alaealiste töölevõtmist ning toetada noorte tööelu alustamist ametlikus ja turvalises keskkonnas. Alljärgnevalt esitame oma tähelepanekud ja ettepanekud eelnõus sisalduvate muudatuste kohta.</p> <p>1. Alkoholi käitlemise muudatus: Lubades alates 16. eluaastastel noortel töötada toitlustus- ja teenindustevõtetes töödel, mis on seotud alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, vastab valitsusliidu eesmärgile leevendada tööjõupuudust, kuid riik peab tagama, et see ei tooks kaasa ohtu lapse tervisele ega arengule. Muuhulgas juhime tähelepanu, et kavandatav muudatus on vastuolus riikliku strateegiadokumendiga „Alkoholarvitamise vähendamise arengusuunad 2025–2035“, mille eesmärk on vähendada alkoholi kättesaadavust, nähtavust ja noorte kokkupuudet alkoholiga. Arengusuunad rõhutavad, et alaealiste varajane kokkupuude alkoholiga, sealhulgas töö kaudu alkoholiga seotud keskkondades, suurendab normaliseerumist ning võib nõrgendada ennetustegevuse mõju.</p> <p>Kuigi Eesti noorte seas on alkoholarvitamine viimastel aastatel vähenenud, on see jätkuvalt märkimisväärne probleem. 2022. aasta kooliõpilaste tervisekäitumise uuringu tulemustest selgub, et alkohol on noortele liiga kättesaadav ja sotsiaalselt</p>	<p>Arvestatud. Kuivõrd alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töödel, mis on seotud alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset tagasisidet, siis on see muudatus eelnõust eemaldatud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>normaliseeritud nähtus. Rahvusvahelised uuringud²³ näitavad, et alkoholiga seotud töökeskkondades on riskid eriti kõrgendatud, sh seksuaalse ahistamise, agressiivse käitumise ja eakaaslaste surve osas. Eesti kontekstis kinnitab noorte töötajate haavatavust ka Statistikaameti suhteuuring (2023), mille kohaselt on 53% noori naisi vanuses 18–29 kogenud tööl seksuaalset ahistamist. See näitab, et just nooremad töötajad, sealhulgas tööelu alustavad alaealised, on selles valdkonnas oluliselt haavatavamad. On oluline, et töölepingu seaduse ja alkoholiseaduse muudatused, mis lubavad alaealiste osalemist alkoholi käitlemisega seotud töödel, ei suurendaks kokkupuudet ega riski veelgi.</p> <p>Konsulteerides muudatusettepanekuid ka Lastekaitse Liidu lapse õiguste saadikutega (noored vanuses 15–18,) tõid nad välja järgmised riskid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokkupuude joobes klientidega ja sobimatu käitumine; • alkoholitarbimise normaliseerimine ja võimalik suurem kättesaadavus; • ebaturvaline keskkond; • vastuolu põhimõttega, et noor ei tohi alkoholi tarbida, kuid võib seda müüa või serveerida. • „<i>Kui 16-aastane saab müüa alkoholi siis, kes kaitseb teda selle eest, kui näiteks teenindussektoris</i> 	

² Opoku, E., Wimalasena, L., Sitko, R. (2024). Sexism and workplace interpersonal mistreatment in hospitality and tourism industry: A critical systematic literature review. *Tourism Management Perspectives* 53

³ La Lopa, J., Gong, Z. (2020). Sexual Harassment of Hospitality Interns. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 32 (2), 88–101.

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p><i>(kohvikud ja baarid) tulevad mingid inimesed ja küsivad, et mida see noor soovitaks ja täiskasvanut pole kõrval? Mida see noor tegema peaks, kui tegu on juba purjus inimestega või inimesega, kes on ka natuke ülbed ja ei austa noort? Minu arust ei ole see sobiv lahendus lasta 16-aastane alkoholiga tööle, jah on võimalus, et ta töötab kinniste pudelitega ja vajadusel viib neid lauda vms, aga keegi ei taga seda, et noor ise salaja teeb pudeli lahti ja joob. Ma nõustun küll sellega, et noortel on raske tööd leida, aga selline töö võib reaalselt olla kahjulik nii vaimselt kui ka füüsiliselt. Minu hinnang on sellele see, et pigem ei tohiks lasta 16-aastast alkoholiga tööle, sest ta ei tohi seda tarbida, aga ta peab seda pakkuma.” (15-aastane)</i></p> <p>Lastekaitse Liit juhib tähelepanu, et alkoholi käitlemise töökohtades võib alaealine sattuda olukorda, kus ta peab hindama kliendi joobetunnuseid või keelduma alkoholi müügist. Kehtiva õiguse järgi on joobes isikule alkoholi müümine keelatud, kuid selliste olukordade lahendamine nõuab kogemust, enesekindlust ja suhtlemisoskust. Joobes kliendiga suhtlemine võib olla ebameeldiv, hirmutav ja potentsiaalselt ohtlik, mis võib alaealisele põhjustada tugevat stressi ja eaturvalisust. Kuigi noored tõdesid, et sobiva töö leidmine on sageli keeruline ja nad on huvitatud töödest teenindus- ja toidlustussektoris, leidsid nad, et selline muudatus seaks ohtu noorte</p>	

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>turvatunde ja heaolu töökohtadel. Noored pidasid lahendusena mõistlikuks, et töö piirdub suletud pudelite kandmise või letitööga, mis annab esimesi töökogemusi teeninduses.</p> <p>Nõustume eelnõu koostajatega, et muudatusettepanek loob paremad võimalused noortele saada ametlik töökogemus teenindusvaldkonnas, kus hooajaline tööjõuvajadus on suur, võib vähendada ebaseadusliku töötamise ja ümbrikupalga riski, ja tugevdab tööõiguste kaitset ja järelevalvet ning suurendab tööandjate valmisolekut noori tööle võtta. Samas tuleb tööjõupoliitika kujundamisel vältida olukorda, kus tööjõupuudust lahendatakse alkoholimüügi piirangute leevendamise kaudu, mis on vastuolus nii riikliku alkoholitarvitamise vähendamise arengusuundade kui ka terviseedenduse strateegia eesmärkidega. Lastekaitse Liit soovib hinnata kavandatava meetme mõju lapse õigustele ning koostada võrdlev analüüs teiste riikide praktikast alaealiste kaasamisel alkoholi käitlemisele ja selle mõjust.</p> <p>2. Pereettevõttes ja koolivaheaegadel töötamine: Lastekaitse Liit peab positiivseks, et eelnõu loob paindlikuma võimaluse alaealistel töötada pereettevõttes ja koolivaheaegadel, võimaldades seaduslikult vormistada töösuhteid, mida paljud lapsed juba praegu peredes täidavad. Muudatused vastavad ka noorte endi ootusele, et töö oleks lubatud, kuid selgelt</p>	<p>Selgitatud. Pereettevõttes töötamise erandi rakendamisel jäävad alaealiste suhtes kehtima TLS-ist tulenevad piirangud alaealise tööajale, lisaks peab tehtav töö olema kerge, ei tohi olla lapsele ohtlik ega kahjustada tema tervist. Mis puudutab koolivaheaegadel pikemalt töötamist, siis see on noorele võimalus, mitte</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>piiritletud ning jätkaks aega ka puhkuseks. Lastekaitse Liit toetab muudatusi, mis soodustavad noorte tööelu alustamist ja ametlike töösuhete kujunemist, kuid peab oluliseks, et eelnõu rakendamisel tagatakse lapse puhkeõiguse ja mänguaja säilimine ning välditakse olukorda, kus töö muutub lapse jaoks kohustuseks või liialt koormavaks.</p> <p>3. Tööinspeksiooni loa menetlusaeg 7–12-aastaste tööle lubamisel: Kuigi muudatus vähendab bürokraatiat ja võimaldab kiiremat tööleasumist hooajatöödel, on tegemist väga noore vanusegrupiga, kelle puhul iga töö peab olema eelnevalt kontrollitud. Soovitame hinnata menetlusaja lühendamise mõju ja kaaluda kompromissi (nt 3 tööpäeva) või kirjeldada, kuidas Tööinspeksioon tagab sisulise kontrolli ka nii lühikese tähtaja puhul.</p> <p>4. Põhipuhkuse kestus: Lastekaitse Liit ei nõustu eelnõu ettepanekuga lühendada alaealiste põhipuhkust 35 päevalt 28-le, kuna selle muudatusega ei ole prioriteediks seatud lapse parima huvi printsiipi, vaid selle eesmärk on vähendada tööandjate ja ka SKA</p>	<p>kohustus. Lisaks peab alaealise seaduslik esindaja andma nõusoleku oma alaealise lapse töötamiseks koolivaheajal. Nõustume, et oluline on lapse õigus puhata ja mängida. Eelnõu eesmärk on võimaldada nendel alaealistel, kes seda soovivad, töötada koolivaheagadel pikemalt.</p> <p>Arvestatud osaliselt. Oleme teinud eelnõusse muudatuse, millest tuleneb, et Tööinspeksioonil on aega kontrollida 7–12-aastase alaealise tööle lubamist kokku kaks tööpäeva. Arvestades sellega, et Tööinspeksiooni andmetel on 7–12-aastaste arv kogu alaealiste sihtrühmas väga väike, jäädes 1% piiresse kõikidest alaealistest, et üldiselt ei ole Tööinspeksiooni senises praktikas esinenud juhtumeid, kus oleks esinenud sisulisi aluseid keelduda alaealise tööle lubamisest, et selles vanuserühmas alaealiste töötamisi ei registreerita ülemäära palju, valdav osa töötamistest registreeritakse TÖR-is suve-eelsel perioodil ja suur osa neist on seotud suvemalevatega, on tööle lubamisele eelnev kahe tööpäeva pikkune tähtaeg meie hinnangul piisav.</p> <p>Mitteamvestatud. Sotsiaalministeeriumi analüüs varase töökogemuse soodustamiseks kooliealiste noorte seas (lk 21) näitas, et laste ja noorte töötamine on hooajaline ja kontsentreeritud suveperioodile – suve algus (juuni ja</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>halduskoormust ning riigieelarve kulusid hüvitiste maksmisel. Leiame, et tegemist on lapse õigusi ja arenguvajadusi kahjustava sammuga. Pikem puhkus toetab lapse füüsilist ja vaimset taastumist ning aitab hoida tasakaalu töö, kooli ja vaba aja vahel. Puhkuse lühendamise vähendab laste võimalust puhata ning on vastuolus LÕK artiklitega 31 ja 32, mis tagavad lapse õiguse puhkusele ja kaitsele majandusliku ekspluateerimise eest.</p> <p>Lastekaitse Liit soovib säilitada alaealiste põhipuhkuse 35 kalendripäeva. Riigi varasem hüvitissüsteem tööandjale peaks samuti jätkuma, kuid taotlusprotsessi tuleks lihtsustada. Sellisel viisil väheneks bürokraatia, kuid säiliks tööandjate motivatsioon noori tööle võtta. Lisaks toome esile ka Lastekaitse Liidu lapse õiguste saadiku Liise Lugna kõneka kommentaari: „<i>Minu arvates peaks noortel siiski jääma pikem puhkus. Veelgi enam – võiks hoopis rohkem rõhutada, et töö ei ole elu keskpunkt ja et puhkamine, loovus ja eneseareng on sama olulised kui töö tegemine. On tähtis, et noored ei kasvaks üles ainult mõttega „õpin - töötan - teenin raha“; vaid saaksid kaasa ka arusaamise, et inimene on loodud looma, unistama, katsetama ja avastama.</i>“</p>	<p>juuli), mil lõppeb kool, on noorte töötamise alguse haripunkt. Samuti üldjuhul töötavad noored kooli kõrvalt osaajaga. Kuna enamasti on alaealiste töötamine hooajaline ja töötatakse osaajaga, siis ei kogu alaealine niikuinii kalendriaastas kokku 35 põhipuhkusepäeva. Lisaks võib alaealise töötaja iga-aastase põhipuhkuse kestuse lühendamise suurendada tööandjate motivatsiooni alaealisi tööle võtta, mis omakorda suurendab alaealiste võimalusi saada töökogemust.</p>
Eesti Õpilasesinduste Liit	Eelnõus sisalduvad sätted, mis tekitavad probleemkohti seoses noorte hoiakute kujundamisega alkoholi käsitlemise kontekstis. Eelkõige tekitab küsimusi alkoholiseaduse lõike 5 muudatuse teine punkt, mis lubab vähemalt 16-	Arvestatud. Kuivõrd alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastaselt alaealist tööd, mis on seotud alkoholiseaduse joogi valmistamise, müügi pakumise ja müügiga, tuli

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>aastasel isikul tööülesannete täitmisel alkohoolseid jooke valmistada, müügiks pakkuda ja müüa.</p> <p>Peame mõistlikuks, et 16-aastane noor võib töö käigus käsitleda alkoholi ladustamisel või avamata pakendis, kuid erineva kangusega jookide, näiteks kokteilide, valmistamine ei ole selle vanuse puhul sobiv. Noore inimese regulaarne kokkupuude alkoholi valmistamise ja serveerimisega võib normaliseerida alkoholitarbimist ning vähendada tema enda kriitilist suhtumist alkoholi tarvitamisse.</p> <p>Noore inimese arenguline ja sotsiaalne küpsus ei pruugi veel võimaldada tulla toime olukordadega, mis kaasnevad alkoholi serveerimise ja müügiga – näiteks purjus või flirtivate klientidega suhtlemine, konfliktide lahendamine või eetiliste piiride hoidmine. Osa uuringuid viitavad, et varane kokkupuude alkoholiga, isegi mitte tarbimise vaid tööalase kokkupuute kaudu, suurendab tõenäosust, et noor hakkab tulevikus alkoholi tarvitama sagedamini ja riskantsemalt.</p> <p>Eesti alkoholipoliitika eesmärk on vähendada alkoholitarvitamise normaliseerumist ning hoida noori alkoholikultuurist eemal vähemalt täisealiseks saamiseni. Kui noored ise valmistavad ja serveerivad alkoholi, õõnestab see ennetuspoliitika põhimõtteid ja saadab ühiskonnale vastuolulise sõnumi. Alkoholimüügi olukordades võib tekkida ka ebaturvaline või ebamugav</p>	<p>palju mittepositiivset tagasisidet, siis on see muudatus eelnõust eemaldatud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>töökeskond, kus tööandjal on keeruline tagada alaealise töötaja kaitse. Euroopa tööohutusega seotud raamdokumendid näevad ette, et noori ei tohi panna tööle, mis nõuab kõrget sotsiaalset küpsust või võib mõjutada nende väärtushoiakuid – alkoholi valmistamine ja serveerimine on selgelt selline töö.</p> <p>Samuti on muudatus vastuolus alkoholiseaduse üldise eesmärgiga vähendada alkoholi kättesaadavust ja tarvitamise sotsiaalset aktsepteeritavust. Riiklikud strateegiad on korduvalt rõhutanud vajadust kaitsta noori alkoholiga seotud mõjude eest, mitte neid suurendada.</p> <p>Kokkuvõttes ei ole 16-aastasele noorele alkoholsete jookide valmistamise ja müümise lubamine kooskõlas noorte kaitse, rahvatervise ega alkoholipoliitika eesmärkidega. Mõistlik kompromiss oleks võimaldada alaealisel tööalaselt käsitleda ainult avamata või ladustatavat alkoholi, vältides olukordi, kus ta peab seda valmistama, serveerima või müüma täisealistele klientidele.</p>	
<p>Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik</p>	<p>1. Eelnõuga soovitakse tunnistada kehtetuks töölepingu seaduse § 56, mis lühendaks alaealise põhipuhkuse 35 kalendripäevalt 28 kalendripäevale. Tegemist on töötingimuste muutmisega, mis võib kaudselt diskrimineerida tüdrukuid ja noori naisi, kes seletuskirja andmetel moodustavad noorte töötajate seas enamuse. Lühem puhkus suurendab ületöötamise ja stressi riski, eriti koolikohustuslikele noortele, kelle</p>	<p>Mittearvestatud. Sotsiaalministeeriumi analüüs varase töökogemuse soodustamiseks kooliealiste noorte seas (lk 21) näitas, et laste ja noorte töötamine on hooajaline ja kontsentreeritud suveperioodile – suve algus (juuni ja juuli), mil lõppeb kool, on noorte töötamise alguse haripunkt. Samuti üldjuhul töötavad noored kooli kõrvalt osaaajaga. Kuna enamasti on alaealiste töötamine hooajaline ja töötatakse osaaajaga, siis ei kogu alaealine</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>peamiseks ülesandeks peaks olema õppimine. Seletuskirjas puudub vastav mõjuanalüüs. Teen ettepaneku koostada mõjuanalüüs soolises löikes ning kaaluda võimalust säilitada 35 kalendripäeva puhkust vähemalt kuni 16. eluaastani.</p> <p>2. Tööinspeksiooni loa tähtaegade lühendamine kümnetl tööpäevalt ühele. Aja lühendamine kümnekordselt tekitades Tööinspeksioonile suurema töökoormuse võib vähendada riigi suutlikkust kontrollida, kas töötingimused on noore tervise ja ohutuse seisukohalt sobivad. Järelevalve nõrgenemine võib võimaldada muuhulgas soolist ahistamist või väärkohtlemist tööandjapoolse järelevalve puudumise tõttu. Teen ettepaneku säilitada Tööinspeksioonile vähemalt 3-päevane periood kontrolliks ja loa väljastamiseks ning luua täiendavaid kohustusi tööandjatele ohutu töökeskkonna tagamiseks alaealistele. Sellisteks meetmeteks võib olla näiteks alaealise tööle võtmisel kohustus koolitada noori oma õigustest tööelus, sealhulgas diskrimineerimise ning soolise ja seksuaalse ahistamise ära tundmisest ja sellele reageerimisest.</p> <p>3. Alkohoolse joogi valmistamine ja müügi lubamine alates 16. eluaastast: Tegemist on käesoleva sügise jooksul juba teise plaanitava muudatusega, millega lihtsustatakse alaealiste kokkupuudet alkoholiga. Arvestades, et alaealised on haavatav grupp, kelle</p>	<p>niikuinii kalendriaastas kokku 35 põhipuhkusepäeva. Lisaks võib alaealise töötaja iga-aastase põhipuhkuse kestuse lühendamine suurendada tööandjate motivatsiooni alaealisi tööle võtta, mis omakorda suurendab alaealiste võimalusi saada töökogemust.</p> <p>Arvestatud osaliselt. Oleme teinud eelnõusse muudatuse, millest tuleneb, et Tööinspeksioonil on aega kontrollida 7–12-aastase alaealise tööle lubamist kokku kaks tööpäeva. Arvestades sellega, et Tööinspeksiooni andmetel on 7–12-aastaste arv kogu alaealiste sihtrühmas väga väike, jäädes 1% piiresse kõikidest alaealistest, et üldiselt ei ole Tööinspeksiooni senises praktikas esinenud juhtumeid, kus oleks esinenud sisulisi aluseid keelduda alaealise tööle lubamisest, et selles vanuserühmas alaealiste töötamisi ei registreerita ülemäära palju, valdav osa töötamistest registreeritakse TÖR-is suve-eelsel perioodil ja suur osa neist on seotud suvemalevatega, on tööle lubamisele eelnev kahe tööpäeva pikkune tähtaeg meie hinnangul piisav.</p> <p>Arvestatud. Kuivõrd alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastast alaealist töodel, mis on seotud alkohoolse joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mitteamvestatud, mitteamvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>heaolu eest peab ühiskond seisma, kelle väärtushinnangud ja maailmapilt on veel välja kujunemas ning kelle keha, sealhulgas aju on alles arenemisjärgus, on arusaamatu, miks peab Vabariigi Valitsus oluliseks juba teise seaduseelnõuga just selle grupi kokkupuudet alkoholiga soodustada.</p> <p>Palun Teil kaaluda, kas arvestades alaealiste haavatavust on mõistlik neil töökogemuse omandamise eesmärgil võimaldada puutuda nii lähedalt kokku alkoholi valmistamise ja müügiks pakkumisega. Samuti teen ettepaneku lisada seadusesse kohustus tööandjale tagada töötajale võimalus keelduda alkoholiga seotud tööülesannetest ilma sanktsioonideta.</p> <p>Usun, et mitmeid ülal toodud ettepanekuid poleks mul olnud põhjust esitada, kui eelnõu ettevalmistuse käigus oleks läbi viidud põhjalik mõjuanalüüs ning seda arvesse võetud. Praeguses eelnõu seletuskirjas puudub mõjuanalüüs soolises ja regionaalses lõikes, kuigi vastavad andmed selliste erisuste kohta on 7–17-aastaste laste ja noorte kohta välja toodud. Seletuskiri rõhutab peamiselt eelnõuga võimaldatavat paindlikkust tööandjatele, kuid ei käsitle mõju soolisele tööjaotusele, palgalõhele ega piirkondlikule ebavõrdsusele.</p>	<p>palju mittepositiivset tagasisidet, siis on see muudatus eelnõust eemaldatud.</p>

Märkuse või ettepaneku esitaja	Märkuse või ettepaneku sisu	Selgitatud, arvestatud, arvestatud osaliselt, mittearvestatud, mittearvestamise või osalise arvestamise põhjus
	<p>4. Eelnõu seletuskirjas puudub analüüs, kas muudatused soodustavad pigem madalapalgalisi ja ebaturvalisi töökohti, kuhu värvatakse noori naisi, samas kui noored mehed saavad tehnilistes või tootmisvaldkondades paremaid võimalusi.</p> <p>5. Palun Teil veelkord kaaluda, kas alkoholiseaduse § 47 lõige 5 muudatus on proportsionaalne soovitud eesmärgi ja võimalike ohtude loomisega alaealistele. Samuti teen ettepaneku seletuskirja mõjuanalüüse täiendada ning kaaluda täiendavaid riiklikke mehhanisme, mis tagaksid noortele töökogemuse kasvavates tulevikusektorites.</p>	<p>Mittearvestatud. Leiame, et eelnõu olev mõjuanalüüs on piisavalt põhjalik.</p> <p>Arvestatud. Kuivõrd alkoholiseaduse muudatusele, millega sooviti anda luba rakendada vähemalt 16-aastaselt alaealist tööd, mis on seotud alkoholise joogi valmistamise, müügiks pakkumise ja müügiga, tuli palju mittepositiivset tagasisidet, siis on see muudatus eelnõust eemaldatud, mistõttu ei ole enam vajalik Teie palvel hinnata AS-i § 47 lõike 5 proportsionaalsust ega täiendada mõjuanalüüsi. Kõnealuse eelnõu menetlemine toimub kiireloomulisena, kuna selle koostamine on seotud koalitsioonileppe eesmärgiga leevendada alaealiste töötamise tingimusi, et võimaldada rohkematel noortel saada esimene töökogemus. Selle eelnõu Vabariigi Valitsusse esitamise tähtjaks on määratud 2025. aasta neljas kvartal, st käesolev eelnõu peab jõudma Vabariigi Valitsusse veel selle aasta lõpuks. Eelnevast tulenevalt ei asu me käesoleva eelnõu raames välja töötama täiendavaid riiklikke mehhanisme.</p>